

पाटबंधारे प्रकल्पाच्या परिसरात २ कोटी वृक्ष
लागवडीचे उद्दिष्ट साध्य करणे.

महाराष्ट्र शासन

जलसंपदा विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: संकीर्ण-२०१६/प्र.क्र. १०९/लाक्षेवि (आस्था)

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२

दिनांक : ०६ डिसेंबर, २०१६

वाचा :-

- १) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग क्रमांक: साववि-२०१५/प्र.क्र.१३१/फ-११,
दि. ३१.०३.२०१६
- २) शासन परिपत्रक क्रमांक संकीर्ण-२०१६ प्र.क्र. ६४/१६/ लाक्षेवि (आस्था) दिनांक २६.०४.२०१६
- ३) शासननिर्णय महसूल व वन विभाग क्रमांक: साववि-२०१६/प्र.क्र.८०/फ-११,
दि. १०.१०.२०१६

प्रस्तावना :-

संदर्भीय शासन निर्णयानुसार दि. १ जुलै ते ७ जुलै २०१६ या वनमहोत्सव कालावधीमध्ये राज्यात पार पडलेल्या वृक्ष लागवडी या कार्यक्रमात जलसंपदा विभागाने मोठया प्रमाणावर वृक्ष लागवड केली आहे. तदनंतर महसूल व वन विभागाने सन २०१७ ते २०१९ या तीन वर्षांच्या कालावधीमध्ये ५० कोटी वृक्ष लागवडीचा कृती कार्यक्रम जाहीर केला आहे. वृक्ष लागवडीसाठी जमीन व पाण्याची आवश्यकता असून जलसंपदा विभागाच्या प्रकल्पांवर या दोन्ही बाबी उपलब्ध आहेत. सदर बाब लक्षात घेता मा. मंत्री जलसंपदा, यांनी जलसंपदा विभागामार्फत येत्या तीन वर्षात २ कोटी झाडे लागवडीचा निश्चय केला आहे. त्यानुषंगाने शासनाने पुढील निर्णय घेतला आहे.

शासन निर्णय:-

- १) पाटबंधारे प्रकल्पाच्या धरणस्थळी, जलाशयालगत, कालव्यालगत, शासकीय वसाहती, विश्रामगृह, कार्यालये याठिकाणी वृक्ष लागवड व जोपासना करावी. त्यासाठी सिंचन व्यवस्थापन, प्रकल्प बांधकामे, संशोधन कार्यालय मेरी व वाल्सी या जलसंपदा विभागाच्या अखत्यारितील सर्व कार्यालय प्रमुखांसाठी सन २०१६-१७ मध्ये ४० लक्ष, सन २०१७-१८ मध्ये ८० लक्ष व सन २०१८-१९ मध्ये ८० लक्ष असे एकूण २ कोटी वृक्ष लागवडीचे उद्दिष्ट देण्यात येत आहे.

अ.क्र.	महामंडळ / संस्था	वृक्ष लागवडीचे उद्दिष्ट संख्या (लाखात)			
		२०१६-१७	२०१७-१८	२०१८-१९	एकूण
१	गोदावरी मराठवाडा पाटबंधारे विकास महामंडळ, औरंगाबाद	१२	२४	२४	६०
२	विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळ, नागपूर	९	१८	१८	४५
३	महाराष्ट्र कृष्णा खोरे विकास महामंडळ, पुणे	११	२२	२२	५५
४	तापी पाटबंधारे विकास महामंडळ, जळगाव	४	८	८	२०
५	कोकण पाटबंधारे विकास महामंडळ, ठाणे	४	८	८	२०
६	महासंचालक, जल व भूमि व्यवस्थापन संस्था (वाल्मी), औरंगाबाद.	०.१०	०.१०	०.१०	०.३०
७	महासंचालक, महाराष्ट्र. अभियांत्रिकी संशोधन संस्था (मेरी), नाशिक.	०.१०	०.२०	०.२०	०.५०
८	अधिक्षक अभियंता व संचालक पाटबंधारे विकास संचालनालय, पुणे.	०.००	०.१०	०.१०	०.२०
	एकूण	४०.२०	८०.४०	८०.४०	२०१

२.० वृक्ष लागवड व वृक्ष जोपासना यासाठी स्वयंसेवी संस्था, अशासकिय संस्था, खाजगी उद्योजक, उद्योजकता सामाजिक दायित्व (CSR) सहकारी संस्था, विविध सामाजिक उपक्रमात अग्रेसर असणारी मंडळे, स्थानिक स्वराज्य संस्था, शाळा महाविद्यालये, रोटरी क्लब, गणेश मंडळे, यांचा सहभाग घेण्यात यावा. स्वयंसेवी संस्थांशी सल्लामसलत करून त्यांच्या सहभागाचे स्वरूप निश्चित करावे. जमिनीची मालकी महामंडळाकडे ठेवून वृक्ष लागवडीसाठी स्वयंसेवी संस्थाना जागा उपलब्ध करून द्यावी. त्यानुसार आवश्यकता भासल्यास महामंडळस्तरावरून संस्थांशी करारनामा (Memorandum Understanding) करावा. अशा करारनाम्यात कुठल्याही प्रकारचे आर्थिक दायित्व स्विकारु नये.

नजीकच्या शाळा/महाविद्यालये यांना कार्यक्रमात सहभागी करून घ्यावे. “एक विद्यार्थी २ झाडे” यानुसार धरणाच्या/ कालव्याच्या लगतची जागा उपलब्ध करून दयावीत.३.

३.० वृक्ष लागवडीसाठी यांत्रिकी विभागाने त्यांचेकडील यंत्रसामुग्री स्थापत्य विभागातील कार्यकारी अभियंता यांच्या मागणीनुसार उपलब्ध करून द्यावी. २०१७ व २०१८ यावर्षी यांत्रिकी विभागाच्या पाखरण कार्यक्रमात याचा समावेश करावा.

४.० जलसंपदा विभागातील सर्व स्तरावरील (गट “अ” ते गट “ड”) कर्मचा-यांनी या कार्यक्रमात सहभागी व्हावे. लागवड केलेल्या वृक्षाच्या ठिकाणी संबंधित कर्मचा-यास स्वरूप स्वतःच्या नावाने फलक लावता येईल. कार्यालयाच्या परिसरात व प्रकल्प स्थळावर वृक्ष लागवडीसाठी त्यांना जागा उपलब्ध करून द्यावी. वृक्ष लागवड कार्यक्रमासाठी नोडल अधिकारी म्हणुन सर्व अधीक्षक अभियंता राहतील. त्यांनी त्यांच्या कार्यक्षेत्रातील वृक्ष लागवड कार्यक्रमाचे

सनियंत्रण करावे. महसूल व वन विभागाच्या दि. ३१.०३.२०१६ च्या शासन निर्णयासोबतच्या विवरणपत्र क्र. १ व २ प्रमाणे प्रत्येक महिन्यास संबंधित पाटबधारे विकास महामंडळास पाठवावा.

५.० कार्यकारी संचालक, महामंडळास दिलेले उद्दिष्टानुसार वृक्ष लागवडीचे नियोजन करावे. वृक्ष लागवड कार्यक्रमाचे सनियंत्रण करून प्रत्येक महिन्या अखेरीस शासनास अहवाल सादर करावा.

६.० वृक्ष लागवड प्रामुख्याने धरणस्थळी, जलाशयाची महत्तम पूर पातळी (MWL) व पुर्ण संचय पातळी (FRL) मधील जागा धरणाच्या पूच्छ बाजूस (d/s) धरण बांधकाम करताना अधिगृहीत केलेल्या खदाणीच्या जागा, शासकीय वसाहती, निरिक्षण बंगले, कार्यालयाचा परिसर, मुख्य कालव्याच्या दोन्ही बाजूच्या संपादीत जागा याठिकाणी करावी.

७.० प्रकल्पनिहाय वृक्ष लागवडीचे सर्वसाधारणपणे उद्दिष्ट खालीलप्रमाणे असावे.

अ.क्र.	प्रकल्प प्रकार	एकूण वृक्ष लागवड संख्या
१	मोठे प्रकल्प (१ लक्ष पेक्षा जास्त लाभक्षेत्र)	१,५०,०००
२	मोठे प्रकल्प (१ लक्ष पेक्षा कमी लाभक्षेत्र)	७०,०००
३	मध्यम प्रकल्प	१५,०००
४	लघू प्रकल्प	२८००

८.० लाभक्षेत्रातील नजीकच्या ग्रामपंचायती, वन विभाग, यांचेशी संपर्क करून शक्य असल्यास ग्रामपंचायती मार्फत महात्मा गांधी ग्रामीण हमी योजनांतर्गत वृक्ष लागवड करावी. ग्रामपंचायतींनी वन विभागास वरील ६ प्रमाणे जागा उपलब्ध करून द्यावी.

९.० महसूल व वन विभागाच्या संदर्भ क्रमांक तीन येथील शासननिर्णयातील वृक्ष लागवडीच्या कार्यक्रमाचा नियोजन आराखडा व कृती कार्यक्रमाच्या अंमलबजावणी संदर्भातील सर्व सूचनांचे पालन करावे.

१०.० या कार्यक्रमांतर्गत होणारा खर्च मंजूर तरतुदीमधून भागविण्यात यावा. ज्या ठिकाणी प्रकल्पाची कामे चालु आहेत त्याठिकाणी प्रकल्पाच्या खर्चातून व ज्याठिकाणी प्रकल्पाची कामे पूर्ण झाली आहेत त्या ठिकाणी देखभाल व दुरुस्तीच्या लेखाशिर्षातून खर्च करावा. तसेच आवश्यक तेथे सी.एस. आर. फंडातून तरतुद उपलब्ध करून द्यावी.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०१६१२०७११००५१४४२७ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(शि. मा. उपासे)
सचिव लाक्षेवि

प्रत,

१. मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई ३२.

२. मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
३. मा. अप्पर मुख्य सचिव (महसूल) महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई ३२
४. मा. मंत्री (वने) यांचे स्वीय सहयोगी, मंत्रालय, मुंबई ३२.
५. प्रधान सचिव (जलसंपदा) विभाग, मंत्रालय, मुंबई ३२.
६. प्रधान सचिव (वने) महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई ३२.
७. सचिव (लाक्षेवि), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई ३२
८. सचिव, (प्रकल्प व समन्वय) जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई ३२
९. प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वनबलप्रमुख) महाराष्ट्र राज्य, नागपूर.
१०. अप्पर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास) महाराष्ट्र राज्य, नागपूर.
११. प्रधान मुख्य वनसंरक्षक तथा महासंचालक सामाजिक वनीकरण, महाराष्ट्र राज्य, नागपूर.
१२. मुख्य वनसंरक्षक व उपमहासंचालक, सामाजिक वनीकरण वृत्त, कोकण, ठाणे, पुणे, नाशिक, औरंगाबाद, अमरावती, नागपूर.
१३. सर्व विभागीय आयूक्त (महसूल)
१४. सर्व कार्यकारी संचालक/महासंचालक जलसंपदा विभाग.
१५. सर्व मुख्य अभियंता, जलसंपदा विभाग.
१६. मुख्य अभियंता (यांत्रिकी) नाशिक, जलसंपदा विभाग.
१७. सर्व अधीक्षक अभियंता, जलसंपदा विभाग.
१८. सर्व सह सचिव/ उप सचिव/ अवर सचिव/ सर्व कार्यकारी अभियंता, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१९. निवड नस्ती.